

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

**А.В. ХОДАКОВСЬКА
І.З. ФЕДЮЧОК
А.М. КАРПІЙ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо розробки контрольних заходів
та оцінювання програмних результатів
в умовах дистанційного (асинхронного) навчання
*для педагогічних працівників коледжу***

Затверджено
методичною радою ВСП ЕПФК ЗНУ
Протокол №___ від _____.2024 р.

Запоріжжя
2024

УДК: 377.36.091.26:37.018.43(07)
Х69

Ходаковська А.В., Федючок І.З., Карпій А.М. Методичні рекомендації щодо розробки контрольних заходів та оцінювання програмних результатів в умовах дистанційного (асинхронного) навчання для педагогічних працівників коледжу. Запоріжжя: ВСП «Економіко-правничий фаховий коледж ЗНУ», 2024. 8 с.

Методичні рекомендації розроблені відповідно до Рекомендацій МОНУ «Щодо організації поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій» (лист №1/9-249 від 14.05.2020 р.), Положення про організацію контролю і оцінювання результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти ВСП ЕПФК ЗНУ (введеного в дію з 01.09.2023 р.).

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Метою цих рекомендацій є забезпечення рівного доступу до якісної освіти категорій студентів, які не мають можливості навчатись в синхронному режимі.

1.2. Рекомендації застосовуються у випадках, якщо можливості синхронної взаємодії учасників освітнього процесу не можуть бути застосовані з причин непереборної сили (військовий стан в країні, природні катаклізми, заходи карантинного порядку та інші форс-мажорні обставини).

1.3. У цих рекомендаціях терміни вживаються у таких значеннях:

Асинхронний режим – це взаємодія між учасниками освітнього процесу у дистанційному навчанні, яка здійснюється із затримкою в часі. Для організації навчання в асинхронному режимі викладач надає здобувачам освіти для опрацювання навчальні завдання із визначеними критеріями формуального оцінювання знань.

Синхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо- відеоконференції, соціальні мережі тощо);

Технології дистанційного навчання – комплекс освітніх технологій, включаючи психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання у навчальних закладах та наукових установах.

Формувальне оцінювання знань – це оцінювання під час навчання і на відміну від підсумкового, має на меті формування (або форматування) освітнього процесу з урахуванням навчальних потреб кожного студента задля більш ефективного формування необхідних компетентностей. Водночас, значення слова «оцінювання» не обмежується виставленням оцінки чи балів. Це послідовна змістовна взаємодія між здобувачем освіти та викладачем щодо навчальних досягнень студента на підставі зрозумілих цілей і критеріїв.

1.4. Освітній процес з використанням технологій дистанційного (асинхронного) навчання в Коледжі здійснюється відповідно до освітньо-професійних програм та забезпечує виконання здобувачами освіти державних стандартів фахової передвищої освіти та типової освітньої програми профільної середньої освіти закладів освіти, що здійснюють підготовку здобувачів освіти на основі базової загальної середньої освіти.

II. ВЗАЄМОДІЯ МІЖ УЧАСНИКАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО (АСИНХРОННОГО) НАВЧАННЯ

2.1. Дистанційна (асинхронна) комунікація учасників освітнього процесу в Коледжі відбувається через СЕЗН Moodle (режим доступу: <https://epkmoodle.znu.edu.ua>), де здобувачі освіти у зручний для себе час опрацьовують відео-запис навчального матеріалу викладача (до 20 хв.) або

роликів освітніх каналів, платформи Всеукраїнської школи онлайн, тощо та обирають для виконання запропоновані викладачем різнорівневі завдання.

2.2. Категорії здобувачів освіти, які можуть вивчати навчальну дисципліну в дистанційному (асинхронному) режимі:

- особи, які проживають на тимчасово окупованій країною-агресором території України;
- особи, які перемістилися з тимчасово окупованої країною-агресором території України і не мають технічних можливостей для синхронної взаємодії;
- особи, які перебувають за межами України та паралельно здобувають освіту в закордонних освітніх закладах;
- особи, які за станом здоров'я (за наявності медичної довідки) тривалий час не відвідували навчальні заняття в Коледжі;
- особи, які є членами збірної України з видів спорту, учасники Міжнародних, Всеукраїнських змагань, конкурсів, турнірів тощо (за наявності довідки Департаменту молоді і спорту).

2.3. *Для забезпечення дистанційної (асинхронної) взаємодії з навчальної дисципліни викладач:*

- **отримує** від завідувача відділенням список здобувачів освіти навчальної групи, які оформили заяву та отримали дозвіл на навчання в асинхронному режимі;

- **розробляє** додатковий модуль в межах навчальної дисципліни в СЕЗН Moodle в обсязі 10% від загальної кількості кредитів/годин на дисципліну, передбачених ОПП.

Наприклад, ОПП передбачає вивчення дисципліни в обсязі 3 кредити (90 годин), додатковий модуль становить 9-10 годин: 1 година – 1 тема (або розділ);

- **планує** навчальну діяльність здобувачів освіти в межах додаткового модуля, підкріплює план-інструкцію з його вивчення: надає студентам максимально чіткі інструкції щодо опанування кожної теми та критерії для можливості самостійного оцінювання результату. Викладач акцентує увагу студентів на набутих компетентностях та очікуваних результатах навчання під час вивчення певної теми;

- **створює** запис навчального матеріалу (до 20 хв.) або інструкцію до кожної теми: зрозуміло, стисло, з алгоритмом виконання завдання для кожного рівня (тематичного розділу/теми).

Самостійне опрацювання матеріалу студентами триває довше, ніж виклад цього матеріалу викладачем, тому варто скоротити, наскільки це можливо, обсяг матеріалу з теми;

- **створює** різнорівневі завдання із зазначенням компетентностей, що забезпечує винесена в завдання тема. Студент має можливість вибору завдань за відповідним рівнем.

Для реалізації диференційованого підходу можна використовувати дошки вибору: студент обирає і виконує ті завдання, які відповідають його рівню знань. Завдання мають бути диференційовані, практико-орієнтовані та

творчі. Цифровий режим взаємодії дозволяє реалізувати принцип за якого результатом самостійної роботи студента є створення матеріального продукту (таблиця, графіки, понятійне поле, текст іншого стилю, інфографіка, малюнок, низка виконаних вправ тощо).

Приклади різнорівневих завдань:

Оберіть завдання для виконання:

- *Середній рівень складності: 10 тестових завдань I рівня складності для контролю та самоконтролю або створення паспорту/буклетів за шаблоном із застосуванням СЕЗН Moodle, платформ LearningApps, LiveWorkSheets, та інших, які дозволяють виконувати завдання довільну кількість разів без ризику отримати погану оцінку.*
- *Достатній рівень складності: виконання узагальнювальних завдань за шаблоном або складання звіту, створення презентації, проєкту, анкетування; розв'язок ситуативних задач; створення лепбуків тощо.*
- *Високий рівень складності: завдання, що потребують розгорнутої, творчої відповіді (наприклад: створення кейсів, буктрейлерів, інтерактивних карт, роботи з використанням штучного інтелекту) тощо.*

УВАГА! На достатньому та високому рівнях рекомендовано надавати можливість студентам проходити на зовнішніх платформах онлайн-курси для засвоєння окремих тем дисципліни (відповідно до Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти). Наявність сертифікату або іншого підтвердження про успішне завершення курсу зараховуватиметься у вигляді балів за відповідні теми.

• **визначає** початок і завершення доступу до виконання завдань, тривалість їх виконання;

• **розробляє** критерії перевірки результатів виконання завдань.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти спрямоване на реалізацію таких завдань:

- доступність і прозорість критеріїв, правил і процедури оцінювання результатів освітньої діяльності студентів;
- підвищення мотивації студентів до систематичного засвоєння програмного матеріалу з отримання позитивної оцінки на формування компетентностей;
- систематизацію знань та їх активне засвоєння.

• **здійснює** формувальне оцінювання виконаних завдань здобувачем освіти на основі набутих компетентностей і оцінює за такими критеріями:

– *середній рівень* – студент в основному опанував теоретичні знання з навчальної теми, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але плутає поняття; виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

– *достатній рівень* – студент добре засвоїв матеріал, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу при виконанні практичних завдань;

– *високий рівень* – студент демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, вільно використовує набуті знання при аналізі

практичного матеріалу, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

- **забезпечує** зворотний зв'язок у дистанційному (асинхронному) режимі з метою налагодження постійного, цілеспрямованого процесу взаємодії учасників освітнього процесу, спрямованого на отримання інформації про хід і результати освітньої діяльності студентів.

- **надає** ґрунтовні коментарі до виконаних робіт в СЕЗН на платформі Moodle (додатково можливе використання чату, форуму тощо).

Наприклад, в оцінюванні обґрунтованості результатів навчання можливе використання наступних коментарів:

- *зміст Вашої роботи відповідає обраній темі;*
- *Ви проявили творчий підхід до розв'язання задачі, суті проблеми;*
- *Ви провели ґрунтовний аналіз першоджерел;*
- *Ваша відповідь структурована, лаконічна і наявна логічна послідовність викладу матеріалу, відсутні граматичні помилки;*
- *в роботі в повному обсязі відображений зміст джерел інформації;*
- *дякую за якісну роботу і професійний підхід до її виконання! Чітко визначено перелік нормативно-правових документів для вирішення завдання.*

За умов асинхронної організації дистанційного навчання коментарі зворотного зв'язку стають єдиним простором для особистісної взаємодії викладача з конкретним студентом, тож ці коментарі мають бути позитивними і спонукати до покращення, а не відлякувати й карати. Зворотний зв'язок має надаватись так, щоб вчасно зупинити закріплення неправильних практик і спрямувати студента до розвитку необхідних компетентностей. Варто відзначати вдалі фрагменти роботи, водночас не уникаючи конструктивної критики, коли є необхідність у корекції. Існує правило «сендвіча» — розміщувати критику між двома позитивними репліками, наприклад: «Дякую за вчасну роботу, але перевір ще раз коефіцієнти у третьому завданні. Впевнена, що ти впораєшся!» Добрий зворотний зв'язок допомагає підтримати мотивацію студента до вдосконалення своєї роботи та докладання більших зусиль, що позитивно впливає на результати й успішність.

III. ЗАСОБИ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО (АСИНХРОННОГО) НАВЧАННЯ

3.1. Для забезпечення дистанційної (асинхронної) взаємодії викладач створює власні веб-ресурси або використовує веб-ресурси, рекомендовані МОН. Надає студентам рекомендації щодо використання цих ресурсів, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо. З метою дотримання вимог академічної доброчесності, обов'язковою є вимога надання коректних посилань на джерела використаної інформації.

3.2. Основні засоби (форми) комунікації в дистанційному (асинхронному) форматі:

- форум – найпоширеніша форма спілкування учасників освітнього процесу у дистанційному навчанні. Кожний форум присвячений певній проблемі або темі. Модератор форуму реалізує обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією. Програмне забезпечення форумів дозволяє приєднати різні файли певного розміру. Кілька форумів можна об'єднати в один великий;

- блог – це форма спілкування, яка нагадує форум, де право на публікацію належить одній особі чи групі людей. Автор розміщує на сайті свого мережевого щоденника (блогу) допис (твір, есе) і надає можливість іншим студентам прочитати й прокоментувати розміщений матеріал. У студентів з'являється можливість обговорити й оцінити якість публікації, зокрема й іноземною мовою, що сприяє розвитку мовленнєвих навичок;

- анкетування є достатньо гнучким інструментом, оскільки питання можна ставити безліччю різних способів. Після засвоєння кожної теми можна використовувати анкети, в яких студент може зробити самооцінку результатів навчання за такими показниками: зрозумів/зрозуміла, можу розв'язати самостійно; зрозумів/зрозуміла, можу розв'язати з підказкою; не зрозумів/не зрозуміла, не можу розв'язати;

3.3. Поширені інструменти (веб-ресурси) для дистанційного (асинхронного) навчання:

- СЕЗН Moodle має у своєму інструментарії: форми здавання завдань; дискусійні форуми; завантаження файлів; журнал оцінювання; обмін повідомленнями; календар подій; новини та анонси; онлайн-тестування; Вікі-ресурси;

- LearningApps.org (LearningApps.org) – онлайн-сервіс, який дозволяє створювати інтерактивні вправи. Їх можна використовувати в роботі з інтерактивною дошкою або як індивідуальні вправи для студентів. Дозволяє створювати вправи різних типів на різні теми. Цей сервіс є додатком Web 2.0 для підтримки освітніх процесів. Конструктор LearningApps.org призначений для розробки, зберігання та використання інтерактивних завдань з різних навчальних дисциплін. Тут можна створювати вправи для використання з інтерактивною дошкою;

- цифрові інструменти роботи з відео – сервіс <https://screencast-o-matic.com/> для запису скрінкастів, <https://edpuzzle.com/> для створення

інтерактивних відео з запитаннями, вбудованими в хід ролика, <https://www.youtube.com/> для розміщення власних роликів та надання до них доступу через інтернет;

- онлайн-дошки дозволяють розмістити попередньо підготовлені матеріали (тексти, зображення, відео, аудіо), робити записи шляхом друкування тексту або створення малюнків. Крім того, зазвичай у сервісах онлайн-дошок є можливість використовувати додаткові інструменти побудови рівних фігур, готові шаблони організаційних діаграм (карти понять, мозковий штурм, алгоритм тощо). З дошкою можна організувати спільну роботу. Перевагою онлайн-дошки є те, що всі записи можна зберегти і працювати з ними у зручний для студента час. Прикладами цифрових сервісів онлайн-дошок є <https://jamboard.google.com/> та <https://miro.com/app/>.

- для розробки різноманітних інтерактивних вправ на основі флеш-карток використовують сайти <https://www.studystack.com/> та <https://quizlet.com/>.

- робота з робочими зошитами доступна через сервіси <https://www.liveworksheets.com/>, <https://wizer.me/>.

Існує цілий спектр цифрових інструментів, які дозволяють створювати інформаційні продукти для підтримки освітнього процесу. Вони ж можуть бути використані студентами для того, щоб продемонструвати опанування певної теми з навчального матеріалу. Зокрема, практично будь-який мобільний телефон надає можливість записувати відео, яке в деяких випадках може замінити письмове завдання і не гірше продемонструвати набуття певних компетентностей. Існують спеціалізовані *платформи обміну відеороликами*, на яких студенти можуть завантажувати свої відеовідповіді, коментувати їх, дискутувати (*наприклад* <https://info.flipgrid.com/>).

Об'єктами цифрової творчості студентів можуть бути:

- карти понять (<https://www.mindmeister.com/>);
- комікси (<https://www.storyboardthat.com/>);
- блоги (<https://www.blogger.com/>);
- програми (<https://scratch.mit.edu/>);
- інфографіка (<https://www.canva.com/>);
- анотовані зображення (<https://www.thinglink.com/>);
- флеш-картки, власні тести тощо.